

derne var dette Princip ikke anvendeligt. Derimod vil jeg ikke benegte, at forsaavidt Trangen vilde sig i Kjøbstaderne, vilde der ikke være noget Unormalt i, at man gjorde det samme Princip gjældende for Kjøbstaderne, som har været anerkjendt for Landet, og dersom det ærede Medlems Forslag kun var gaaet ud derpaa, vilde jeg i og for sig ikke have benegtet, at det i alt Fald som Grundlag for en Lov kunde tages i Betragtning; men det er slet ikke derpaa, at det ærede Medlems Forslag gaar ud; det gaar ud paa noget ganske Andet. Det gaar ikke ud paa en Forpligtelse for Kommunen til at tilveiebringe Husly for den, der slet ikke kan faae Husly i Kommunen, selv om han vil yde den i Kommunen sædvanlige Leie, men det gaar ud paa en Forpligtelse for Kommunen til at stifte Enhver, der ikke for $\frac{1}{6}$ af sine Udgifter — de være sig store eller smaa — kan faae en passende, som det ærede Medlem sagde: sund og rummelig Bolig i Byen eller indenfor 1,500 Alen fra dens Aeltorv, en saadan Bolig for den Pris, og det er dog noget Urimeligt. Det gaar ikke ud paa at afhjælpe Mangelen overhovedet paa Huse og Boelskesleiligheder, men vil etablere det Princip, at Kommunerne skulde have en Forpligtelse til for en vis tvungen Betaling, som endda er ansat paa en temmelig snurvig Maade, forsaavidt som den er sat i et vist geometrisk Forhold til en Persons tilfældige Indtægt, at stifte ham en Bolig af en vis Bestaaffenhed, sund, rummelig osv., og det i selve Byens Centrum. Sagen faar nu saa meget større Dimensioner, som man erfarer, at det er det ærede Medlems Mening, hvad man ikke kan se af Lovudkastet, at det ogsaa skal gjælde for Kjøbenhavn. Naar en Haandværker eller Arbeidsmand altsaa har en Indtægt af 300 Rd. gaar Forpligtelsen ud paa, at man skal for en Betaling af høist 50 Rd. stifte ham en passende, sund og rummelig Bolig, i Kjøbenhavn indenfor 1,500 Alen fra Stadsens Aeltorv, som vel er Gammeltorv, altsaa i den bestf. beliggende Del af Byen, hvor enhver Kvadratalen koster saa og saa mange Rigsdaler, som De alle vide. Det er det, som bevirker, at dette Lovudkast hviler paa et fuldstændigt andet Princip end Loven af 4de Juli 1850 og den administrative Praxis, hvortil denne sluttede sig. Seg vil ikke forfølge, at det i og for sig forekommer mig at være et temmelig farligt Princip, der har udviklet sig ved den administrative Praxis, og hvoraf Loven af 4de Juli 1850 var den sidste Spids; men imidlertid er det Noget, som man ikke kan paataa i og for sig strider mod de retslige Principer; hvorimod det, som det ærede Medlem her har foreslaaet, aabenbart er Noget, der i højeste Grad tangerer den mest rene Socialisme. Derfor mener jeg, at der ikke kan være Tale om at fremme Lovforslaget, dersom det ærede Medlem virkelig lægger Vægt paa, hvad der synes at være Hovedsagen i hans

Forslag. Hvis man derimod tænkte sig Lovforslaget indskrænket til noget helt Andet, det nemlig, at være en Udvidelse til Kjøbstaderne af Principet, der har været gjældende paa Landet i den Slags Sager, saa vilde jeg indrømme, at Spørgsmaalet væsentlig blev om Betimeligheden. Saa vilde det Spørgsmaal komme frem, om der var Trang til noget Saadant. Hvad nu Kjøbenhavn angaar, hvor der jo i og for sig maa være den største Mangel paa Boliger, ere Forholdene os saa temmelig bekendte, i det Mindste for mig og for de fleste antager jeg, og der vide vi jo, at, skjønt det kan have været vanskeligt for mindre bemidlede Folk og Arbeidere at faae passende Boliger, er det dog et Forhold, som ingenlunde synes med Nødvendighed at kræve, at Staten griber ind deri, da det jo har været gjort til Gjenstand for en temmelig vidtgaaende Bidsomhed fra Privates Side. Det ærede Medlem berørte selv, at man fra mange Sider har bestræbt sig for at indbefomme den tilstedeværende Trang, og det er jo ikke alene Lægeföreningens Boliger, som det ærede Medlem omtalte, der i den Anledning ere komne frem, men der findes jo ogsaa det Klassevisse Tidetskommisses Boliger og de Boliger, som ved Arbejderforeningen af 1860 dels allerede ere blevne og dels ville blive opførte, og der er de Boliger, som ere opførte af det Selskab, hvis Navn jeg ikke erindrer, men som er udgaaet fra Birmeister og Wains og Holmlabs Fabrikker, og naar Sagen er i en saa heldig Gang her, og Kommunen, som det ærede Medlem oplyste, har aabent Die derfor, forekommer det mig urimeligt, at Staten skulde tage sig af den. Hvorvidt der i Kjøbstaderne skulde være Trang tilstede, har jeg ingen begrundet Mening om; det vilde være mig paafaldende, om det skulde være saa, thi det har, som sagt, bestandigt været udtalt af den samme Administration, der har høvedet Principet for Landets Vedkommende, at der for Kjøbstaderne ingensteds helst Trang var; det er sidst udtalt i en Skrivelse, saavidt jeg husker, af 1852 fra Indenrigsministeriet. Det har jeg, som sagt, imidlertid ingen Mening om, og jeg vilde ikke have Noget imod, hvis det virkelig skulde bekræfte sig fra flere Sider, at der var en saadan Trang i Kjøbstaderne, at man fra Regeringens Side indhentede Oplysninger om, hvorvidt det virkelig er Tilfældet, og i hvilken Grad det er Tilfældet, og naar saadanne Oplysninger vare indhentede, vilde det vist nok være paa Tide at tage under Overveelse, om der var Trang til at gjøre Skridt i Retning af en Udvidelse af Bestemmelserne for Landet til ogsaa at gjælde for Kjøbstaderne. Men det maa jeg fastholde, at paa Basis af dette Lovforslag kan der ikke komme noget med Nødvendighed fremtindende Lovudkast; dette Lovforslag fjerner sig i høj Grad fra rigtige Principer.

Winther: Sver Gang, der fremkommer et